

Convenció sobre els Drets de l'Infant

Comitè dels Drets de l'Infant

55è període de sessions - 13 de setembre a 1r d'octubre de 2010

Examen dels informes presentats pels Estats part en virtut de l'article 44 de la Convenció

Observacions finals: Espanya

El present document és una traducció de les observacions finals sobre l'aplicació de la Convenció dels Drets dels Infants. Ha estat traduït en català seguint la recomanació d'aquestes mateixes observacions finals del Comitè dels Drets de l'Infant que diu:

67. Seguiment i difusió

Difusió

“El Comitè recomana també que el segon informe periòdic, les respostes escrites presentades per l'Estat part i les corresponents recomanacions (observacions finals) del Comitè es difonguin àmpliament en els idiomes oficials del país, per Internet i per altres mitjans, entre la població en general, els grups de professionals, els infants, els grups de joves i les organitzacions de la societat civil, a fi de generar debat i conscienciar sobre la Convenció, la seva aplicació i seguiment.”

Document no oficial traduït al català per la TIAC i l'Associació Diomira

Convenció sobre els Drets de l'Infant

Català

Original: anglès

Comitè dels Drets de l'Infant

55è període de sessions

13 de setembre a 1r d'octubre de 2010

Examen dels informes presentats pels Estats part en virtut de l'article 44 de la Convenció

Observacions finals: Espanya

1. El Comitè va examinar els informes periòdics tercer i quart d'Espanya (CRC/C/ESP/3-4) a les seves sessions 1548a. i 1550a. Celebrades el 15 de setembre, i va aprovar a la seva 1583a. Sessió, que va tenir lloc l'1 d'octubre de 2010, les següents observacions finals.

A. Introducció

2. El Comitè celebra la presentació dels informes periòdics tercer i quart combinats de l'Estat part així com les respostes aportades per escrit (CRC/ESP/Q/3-3/Add.1) al llistat de qüestions, que van permetre comprendre millor la situació dels nens i nenes en l'Estat part. Tanmateix, valora la presència d'una delegació intersectorial i el diàleg franc i obert mantingut amb ella.

3. El Comitè recorda a l'Estat Part que les presents observacions finals han de ser llegides juntament amb les formulades en relació als informes inicials presentats per l'Estat Part en virtut del Protocol facultatiu relatiu a la venda d'infants, la prostitució infantil i la utilització d'infants als conflictes armats (CRC/C/OPSC/ESP/CO/1) i el relatiu a la participació d'infants als conflictes armats (CRC/C/OPAC/ESP/CO/1), aprovades el 17 d'octubre de 2007.

4. El Comitè lamenta que l'informe de l'Estat Part no inclogui informació actualitzada sobre l'aplicació dels Protocols Facultatius relatius a la venda d'infants, la prostitució infantil i la utilització d'infants en la pornografia, i a la participació dels infants als conflictes armats. Tanmateix, li recorda que, d'acord amb l'article 12, par. 2 i article 8 par. 2 dels respectius Protocols facultatius, després de la presentació de l'informe ampli inicial, l'Estat part ha d'incloure informació addicional respecte l'aplicació d'aquests Protocols en els informes que presenta al Comitè, en virtut de l'article 44 de la Convenció.

B. Mesures de seguiment adoptades i progressos realitzats per l'Estat Part

5. El Comitè observa amb reconeixement els progressos aconseguits respecte l'aplicació de la Convenció, en particular l'aprovació dels següents instruments:

- a) Pla Estratègic Nacional d'Infància i Adolescència (2006-2009);
- b) Segon Pla d'Acció Nacional contra l'Explotació Sexual Comercial de la Infància i l'Adolescència (2006-2009);
- c) Pla Estratègic de Ciutadania i Integració (2007-2010);
- d) Llei Orgànica n. 5/2010, de 22 de juny, per la qual es modifica el Codi Penal, s'amplia l'àmbit del delicte de la utilització d'infants a la pornografia i es tipifica com a delicte l'assetjament sexual cibernètic; i
- e) Llei Orgànica n. 11/2003, de 29 de setembre, sobre mesures específiques relatives a la seguretat pública, la violència domèstica i la integració social dels estrangers, en la qual es tipifica el delicte de mutilació genital femenina, i Llei Orgànica n. 3/2005, en la qual es disposa la persecució extraterritorial d'aquest delicte.

6. El Comitè celebra la ratificació de la Convenció sobre els Drets de les persones amb discapacitat i el seu Protocol facultatiu (desembre de 2007), el Conveni del Consell d'Europa sobre la lluita contra la tracta d'éssers humans (abril de 2009) i el Conveni del Consell d'Europa per a la protecció dels infants contra l'explotació i els abusos sexuals (agost de 2010).

C. Principals àrees de preocupació i recomanacions

1. Mesures generals d'aplicació (articles 4, 42 i 44, (paràgraf 6) de la Convenció)

Recomanacions anteriors del Comitè:

7. El Comitè acull amb satisfacció la tasca realitzada per l'Estat part per aplicar les observacions finals del Comitè sobre el seu segon informe periòdic (CRC/C/15/Add.185), però indica que algunes de les recomanacions que figuraven en elles no s'han atès suficientment, per la qual cosa es reiteren en aquest document aquestes preocupacions i recomanacions.

8. El Comitè insta a l'Estat part a que adopti totes les mesures necessàries per donar curs a les recomanacions que figuren en les observacions finals sobre el segon informe periòdic que no s'han aplicat suficientment, en particular les relatives a la coordinació, la compilació de dades, la discriminació, els infants migrants, els menors estrangers no acompanyats, i els infants privats de llibertat. En aquest context, assenyala a l'atenció de l'Estat part la seva Observació General núm. 5 (2003) sobre les mesures generals d'aplicació de la Convenció sobre els Drets de l'Infant.

Legislació

9. Si bé acull amb satisfacció la tasca desplegada per l'Estat part per harmonitzar la seva legislació amb els principis i disposicions de la Convenció, el Comitè observa que les lleis i normatives aplicades en les comunitats autònomes difereixen de la Convenció i no sempre són coherents amb ella en àmbits importants, com la protecció dels infants en situació de risc, abandonament o en règim d'acolliment familiar, o bé en tracte atorgat als menors estrangers no acompanyats.

10. El Comitè recomana a l'Estat part que adopti totes les mesures necessàries per assegurar que la legislació i les normes administratives de totes les comunitats autònomes s'ajustin plenament als principis i les disposicions de la Convenció i els dos Protocols facultatius.

Coordinació

11. El Comitè celebra les mesures adoptades per les diferents comunitats autònomes per promoure i protegir els drets de l'infant i pren nota de la informació proporcionada per l'Estat part relativa als mecanismes existents de cooperació i col·laboració entre el Govern central i les comunitats autònomes, com la Conferència Sectorial d'Assumptes Socials, la Comissió Interautonòmica de Directors Generals d'Infància i l'Observatori de la Infància, però mostra la seva preocupació per la manca d'un mecanisme de coordinació sobre els drets de la infància a nivell nacional.

12. El Comitè recomana a l'Estat part que continuï procurant millorar el sistema de coordinació efectiva i adequada en l'administració central i entre les comunitats autònomes per aplicar polítiques destinades a la promoció i protecció de l'infant, tal com ha recomanat anteriorment.

Pla d'acció nacional per la infància

13. El Comitè reconeix el progrés que representa el Pla Estratègic Nacional d'Infància i Adolescència i valora el seu procés de preparació, que va incloure una participació àmplia d'institucions i organitzacions socials, però assenyala que l'avaluació parcial realitzada en 2008 va posar de manifest algunes deficiències estructurals i metodològiques, com la falta de recursos econòmics addicionals i específics per aplicar les mesures proposades i l'absència d'objectius concrets i de terminis respecte els objectius i les mesures.

14. El Comitè recomana que els següents Plans Estratègics Nacionals d'Infància i Adolescència incloguin els recursos necessaris, tant humans com materials, per a millorar l'aplicació efectiva del pla i comprenguin una selecció més estratègica de propòsits i mesures, definició dels objectius, indicadors dels efectes subjectes a terminis, i processos millors per a la participació dels infants i la societat civil en l'elaboració, supervisió i avaluació del pla.

Assignació de recursos:

15. El Comitè acull complagut la tendència mostrada fins al 2008 a augmentar les assignacions pressupostàries destinades a activitats del sector social, entre altres coses a polítiques i programes que s'ocupaven dels drets dels infants i adolescents, però assenyala que

continuen existint dificultats per determinar les assignacions específiques en el pressupost nacional destinades a infància. Tanmateix, mostra la seva inquietud per la manca de partides específiques assignades als infants als plans i pressupostos elaborats per l'Estat per fer front a la crisi que a l'actualitat afecta profundament a l'Estat Part, on la taxa d'atur és aproximadament del 20% i el 25% dels infants viuen a la pobresa o en risc de trobar-se en ella. A més, el Comitè continua preocupat per la falta d'informació sobre les assignacions pressupostàries destinades a infància per les comunitats autònomes.

16. El Comitè insta a l'Estat part a que tingui en compte les recomanacions aprovades després de la celebració del seu dia de debat general de 2007 sobre "Recursos per als drets de l'infant -responsabilitat dels Estats" (vegis CRC/C/46/3) i a que:

- a) Apliqui un enfocament basat en els drets de l'infant quan prepari el pressupost de l'Estat i de les comunitats autònomes, aplicant un sistema de seguiment a l'assignació i l'ús dels recursos destinats als infants en tot el pressupost, de manera que es posi de relleu la inversió en infància. El Comitè recomana l'elaboració de pressupostos relatius als infants en els que es determini l'import i la proporció de la despesa destinat a aquests a nivell nacional, autonòmic i local, a fi d'avaluar les repercussions i els efectes d'aquesta despesa en la infància.**
- b) Vetlli perquè es protegeixin les partides pressupostàries prioritàries destinades a la infància davant dels canvis de nivells de recursos en les prioritats del pressupost general i, de manera més específica, que es protegeixin les partides pressupostàries relatives a les mesures socials afirmatives en favor dels infants que les necessitin, fins i tot en èpoques de crisi.**

Compilació de dades

17. Si bé es reconeix la importància del paper de l'Observatori de la Infància en els àmbits de la investigació, la compilació de dades i el seu anàlisi, preocupa al Comitè l'enfocament fragmentat de la reunió de dades, que no abasta totes les esferes incloses a la Convenció i es realitza de manera desigual als plans regional i nacional.

18. De conformitat amb les recomanacions anteriors (CRC/C/15/Add.185), el Comitè recomana a l'Estat Part que reforci el seu mecanisme de recopilació i anàlisi sistemàtic de dades desglossades, entre altres aspectes, per edat, sexe i origen ètnic, de totes les persones menors de 18 anys i respecte de tots els àmbits inclosos a la Convenció, fent especial èmfasi en els infants romanes, els migrants, els estrangers no acompanyats i els que pertanyen a llars desfavorides des del punt de vista econòmic i social.

Difusió i sensibilització

19. El Comitè observa amb reconeixement la tasca realitzada a Espanya per educar i informar a l'opinió pública sobre els drets de l'infant i celebra els progressos aconseguits en l'educació gràcies a la Llei orgànica núm. 2/2006, de 3 de maig, que incorpora continguts sobre els drets humans als programes escolars de l'educació primària i secundària en el marc de l'assignatura "Educació per la Ciutadania".

20. El Comitè recomana a l'Estat part que prossegueixi la seva tasca d'assegurar la difusió àmplia i comprensió per part d'adults i infants de totes les disposicions de la Convenció. A aquest respecte, l'anima a elaborar programes educatius sistemàtics sobre els principis i les disposicions de la Convenció destinats al públic en general, els infants, les famílies i els professionals que treballen amb infants, entre altres jutges, advocats, agents de l'ordre, professors, personal sanitari i treballadors socials.

Cooperació Internacional

21. El Comitè acull amb satisfacció la gran tasca desplegada per l'Estat part per contribuir a la cooperació internacional i assenyala amb reconeixement la inclusió dels infants com una prioritat multisectorial del Pla Director de la Cooperació Espanyola 2009-2012. Així mateix, agraeix les contribucions creixents de l'Estat part a l'Oficina de l'Alt Comissionat per als Drets Humans.

22. El Comitè anima a l'Estat part a que mantingui i, si és possible, augmenti el nivell de cooperació internacional i a que, en la seva cooperació bilateral, presti especial atenció als Protocols Facultatius i a les observacions finals i les recomanacions formulades pel Comitè respecte als països amb els quals cooperi. El Comitè convida l'Estat Part a que tingui en compte les recomanacions aprovades en 2007 després del dia de debat general sobre "Recursos per als drets de l'infant - responsabilitat dels Estats".

2. Definició d'infant (art. 1 de la Convenció)

23. El Comitè assenyala que l'edat a la qual es pot contraure matrimoni a l'Estat part està establerta en 18 anys, però reitera la seva inquietud pel fet que, en circumstàncies excepcionals, un jutge pugui autoritzar el matrimoni a tan sols 14 anys d'edat (vegis CRC/C/15/Add.185).

24. El Comitè recomana a l'Estat part que revisi la seva legislació per elevar a 16 anys l'edat mínima per contraure matrimoni en circumstàncies excepcionals i amb el permís d'un jutge, i que s'especifiqui de manera explícita que es tracta de casos excepcionals.

3. Principis generals (art. 2, 3, 6 i 12 de la Convenció)

No discriminació

25. El Comitè celebra tota la tasca realitzada per l'Estat Part per lluitar contra la discriminació al seu territori, especialment en relació als infants d'origen romaní, els de treballadors migrants, els estrangers no acompanyats i els que pateixen discapacitat. En particular, acull amb satisfacció l'aprovació del Pla Estratègic de Ciutadania i Integració 2007-2010, destinat a garantir l'accés dels estudiants migrants a l'educació obligatòria i a facilitar la seva integració en el sistema educatiu. No obstant, continua preocupat pels obstacles a què s'enfronten els fills d'estrangers en situació irregular per accedir als serveis educatius i de salut.

26. El Comitè recomana a l'Estat part que continuï vigilant la situació dels infants que pertanyent als grups esmentats, els quals, malgrat el marc jurídic existent, continuen patint discriminació, i elabori, en funció dels resultats d'aquesta vigilància, una estratègia àmplia que inclogui mesures específiques i objectius concrets destinats a eliminar totes les formes de discriminació.

Interès superior de l'infant

27. El Comitè acull complagut la inclusió en la legislació del principi de l'interès superior de l'infant, així com el seu ús per jutges i magistrats en decisions que afecten els infants, però continua mostrant la seva inquietud per la manca d'un procés uniforme per determinar el que constitueix l'interès superior de l'infant, així com per les diferències existents entre les comunitats autònomes respecte la concepció i aplicació del principi, especialment als casos relatius a infants estrangers no acompanyats, i en la repatriació i adopció.

28. El Comitè recomana a l'Estat part que:

- a) Adopti totes les mesures adequades per assegurar-se que el principi de l'interès superior de l'infant orienti totes les mesures i decisions que adoptin els governs central i autònoms en relació a les disposicions jurídiques, així com les decisions judicials i administratives, que repercuteixin ens els infants;**
- b) Avaluï les conseqüències que tingui les mesures i decisions adoptades pels governs en l'interès superior de l'infant, a fi de millorar la seva pròpia idea al respecte i la seva orientació sobre el que constitueix "l'interès superior", i imparteixi capacitació a tots els responsables de l'adopció de decisions (entre altres, jutges, funcionaris públics i òrgans legislatius).**

Respecte per les opinions de l'infant

29. El Comitè celebra que en la legislació de l'Estat part es reconeixin el dret de l'infant a ser escoltat i altres drets de l'infant a la participació, però manifesta la seva preocupació perquè, en determinades circumstàncies, sigui encara necessari recórrer a tribunals superiors perquè es reconeixi el dret d'un infant a comparèixer davant un tribunal independentment dels seus tutors legals, en particular en procediments judicials i administratius que li afectin.

30. El Comitè recomana a l'Estat part que prossegueixi i intensifiqui la seva tasca per aplicar plenament l'article 12 de la Convenció i promogui del degut respecte per les opinions de l'infant a qualsevol edat en els procediments administratius i judicials, com les vistes que se celebrin sobre la seva custòdia i les causes sobre immigració, així com en la societat en general. També li recomana que promogui la participació de l'infant, faciliti l'exercici efectiu d'aquest dret i vetlli perquè es tinguin degudament en compte les seves opinions en tots els assumptes que li afecten a la família, l'escola i altres entorns, com la comunitat, la formulació de polítiques nacionals, així com en l'aplicació i avaluació de plans, programes i polítiques. El Comitè recomana a l'Estat part que tingui en compte la seva Observació General n° 12 sobre el dret de l'infant a ser escoltat (CRC/C/CG/12), aprovada en 2009.

4. Drets i llibertats civils (art. 7, 8, 13-17 i 37 a) de la Convenció)

Accés a informació adequada

31. El Comitè acull amb satisfacció l'aprovació de la Llei general de la comunicació audiovisual (març de 2010), per la qual es restringeixen els continguts que puguin perjudicar el desenvolupament físic, mental o moral dels infants. Així mateix, valora que les emissores públiques i privades de televisió firmessin en març de 2005 el Codi d'Autorregulació sobre els Continguts Televisius i Infància, que estableix certs paràmetres per protegir en major mesura a l'audiència juvenil. Malgrat tota la tasca realitzada, preocupa al Comitè que ni les televisions públiques ni les privades ofereixin suficients programes apropiats per als infants durant les hores de màxima audiència d'aquests i emetin més aviat continguts que són de vegades negatius per al seu desenvolupament.

32. El Comitè reconeix que el fet que els infants accedeixin fàcilment a les noves tecnologies té conseqüències tant positives com negatives, el que pot fer-los especialment vulnerables si ells o els seus cuidadors no disposen de mecanismes per prevenir els abusos.

33. El Comitè recomana a l'Estat part que:

- a) Prossegueixi la tasca de promoure l'existència de mitjans de comunicació de qualitat, que contribueixin a l'alfabetització digital dels infants.**
- b) Garanteixi que la televisió pública prengui la iniciativa i exerceixi una funció de lideratge en la creació de programes responsables durant les hores de màxima audiència dels infants, donant prioritat al desenvolupament d'aquests i no als beneficis econòmics i comptant amb la participació dels infants en l'elaboració, el contingut i el disseny dels programes infantils.**
- c) Animi les empreses que operen en el sector d'Internet a que adoptin codis de conducta adequats; i**
- d) Animi la capacitació dels infants i els adults per navegar amb seguretat a Internet.**

Càstigs corporals

34. El Comitè acull summament complagut l'esmena introduïda a l'article 154 del Codi Civil sobre el càstig corporal, de conformitat amb les recomanacions anteriors del Comitè (CRC/C/15/Add.185), per la qual s'elimina la disposició que estipulava que els pares podien corregir raonablement i moderadament els seus fills i s'estableix que la pàtria potestat s'ha d'exercir sempre en benefici dels fills, d'acord amb la seva responsabilitat "i amb respecte a la seva integritat física i psicològica". També acull amb satisfacció la tasca desplegada mitjançant campanyes de sensibilització com "Corregir no és pegar" per promoure formes de disciplina positives i no violentes, però reitera la seva inquietud pel fet que el càstig físic, especialment en la llar, continuï sent acceptat socialment.

35. El Comitè recomana a l'Estat part que prossegueixi la tasca mitjançant campanyes de conscienciació i programes d'educació dels pares per vetllar perquè s'utilitzin

formes de disciplina positives i no violentes acords amb la dignitat humana de l'infant, de conformitat amb la Convenció, especialment l'article 28, paràgraf 2, i tenint degudament en compte l'Observació general n° 8 (2006) sobre el dret de l'infant a la protecció contra els càstigs corporals i altres formes de càstig cruels o degradants.

Seguiment de l'estudi de les Nacions Unides sobre la violència contra els infants

36. El Comitè assenyala amb reconeixement les mesures adoptades per l'Estat part per fer un seguiment de les recomanacions de l'Estudi de les Nacions Unides sobre la violència contra els infants i celebra l'adopció del primer Pla Estratègic Nacional d'Infància i Adolescència 2006-2009, que conté objectius i mesures per combatre la violència contra els infants.

37. El Comitè recomana a l'Estat part que adopti totes les mesures necessàries per aplicar les recomanacions de l'Estudi de les Nacions Unides sobre la violència contra els infants (A/61/299) i, en particular, que presti especial atenció a les recomanacions sobre prioritzar la prevenció, promoure valors no violents i la conscienciació al respecte, prestar serveis de recuperació i d'integració social, i assegurar la participació dels infants.

38. El Comitè també recomana que s'aprovi una llei integral sobre la violència contra els infants, similar a la relativa a la violència sexista i domèstica, que garanteixi la reparació dels seus drets i unes normes d'atenció mínimes en les diferents comunitats autònomes.

5. Entorn familiar i modalitats alternatives de cura (articles 5, 18 (paràgrafs 1 i 2), 9 a 11, 19 a 21, 25, 27 (paràgraf 4) i 39 de la Convenció)

Entorn familiar

39. Si bé acull amb satisfacció la gran varietat de serveis socials per a les famílies, preocupa al Comitè que moltes d'elles continuïn necessitant sense comptar amb assistència adequada per exercir les seves responsabilitats relacionades amb la criança, en particular famílies en situació de crisi degut a la pobresa, la falta d'un habitatge adequat o la separació. Inquieta especialment al Comitè la situació dels infants de famílies afectades per l'actual crisi econòmica, que necessiten mesures socials positives, en particular famílies d'origen estranger, monoparentals i monoparentals.

40. El Comitè recomana a l'Estat part que multipliqui els esforços per prestar l'assistència adequada als pares i tutors legals en l'exercici de les seves responsabilitats relacionades amb la criança, en particular als de famílies en situacions de crisis a causa de la pobresa, la manca d'un habitatge adequat o la separació. També li recomana que vetlli perquè es satisfacin les necessitats de tots els infants i que adopti totes les mesures necessàries per assegurar que cap grup d'infants visqui per sota del llindar de la pobresa. El Comitè recomana igualment a l'Estat part que reforci el sistema de prestacions familiars i per fill per donar suport als pares i als infants en general i que doni suport addicional a les famílies monoparentals, les que tenen molts fills i aquelles on els pares estan desocupats.

Nens i nenes privats d'entorn familiar

41. El Comitè celebra que el Pla Estratègic Nacional d'Infància i Adolescència doni preferència a l'acolliment en família davant de la internació en centres. No obstant, expres-

sa la seva preocupació per la situació dels infants amb trastorns de comportament que són internats en centres especials finançats per l'administració pública, però de gestió privada, les polítiques d'intervenció dels quals difereixen molt, des de molt restrictives fins a més obertes i socialitzadores. El Comitè considera també preocupants els insuficients criteris i procediments aplicats per enviar als infants a aquests centres. Un altre motiu de preocupació és que aquests centres especials podrien constituir una forma de privació de llibertat.

42. El Comitè recomana a l'Estat part que estableixi normes i protocols per definir els límits i el tipus d'atenció prestada als infants amb trastorns del comportament i/o en risc social, així com els criteris per enviar a aquests infants a centres privats. El Comitè insta a l'Estat part a vetllar perquè els drets de l'infant estiguin plenament garantits. En particular, li recomana que:

a) Els infants només siguin enviats a aquests centres com a mesura d'últim recurs;

b) L'ingrés dels infants en aquests centres només es porti a terme prèvia autorització judicial i després que s'hagi respectat el dret de l'infant a ser escoltat;

c) S'estableixi un òrgan independent que supervisi les condicions d'internament i rebi i trameti les queixes dels infants internats;

d) Es portin a terme avaluacions periòdiques i la durada de l'ingrés es limiti estrictament al període més breu possible;

e) S'ofereixin programes de suport psicosocial (com activitats extra-escolars, activitats de voluntariat, programes de tutoria, formació per a pares i mestres i cursos per millorar la comunicació), així com conferències per a les famílies i comunitats i tractaments de teràpia cognitivoconductual, en lloc d'enviar als infants amb trastorns de comportament als centres; i s'ofereixin als pares programes de suport i descans per ajudar-los a fer front a les dificultats i cuidar dels seus fills a casa.

43. El Comitè recomana a l'Estat part que intensifiqui els seus esforços per millorar la qualitat de l'atenció, tenint en compte les Directrius de les Nacions Unides sobre les modalitats alternatives d'atenció als infants (annex del document A/RES/64/142), aprovades per l'Assemblea General en novembre de 2009. El Comitè li recomana a més que l'internament en centres s'examinei periòdicament, de conformitat amb allò disposat a l'article 25 de la Convenció.

Adopció

44. El Comitè acull amb satisfacció la Llei n° 54/2007, de 28 de desembre, d'adopció internacional que reforça les garanties en els processos d'adopció internacional proporcionant disposicions regulatòries clares per garantir el respecte dels drets i interessos de l'infant. No obstant, preocupa al Comitè que l'existència de 23 autoritats centrals, als efectes del Conveni de l'Haia relatiu a l'adopció internacional, i de nombrosos organismes privats d'adopció autoritzats oficialment i entitats col·laboradores d'Adopció Internacional

(ECAI) compliqui el control, l'avaluació i el seguiment, i que l'eficàcia d'aquests organismes i entitats depengui del suport, la capacitació, la supervisió i el control de l'Estat.

45. El Comitè recomana a l'Estat part que prossegueixi els esforços per garantir el respecte dels drets de l'infant en les diferents fases del procés d'adopció internacional, tant en l'Estat part com al país d'origen de l'infant. Un primer pas en aquest sentit seria evitar que s'adoptin infants de països que no hagin ratificat el Conveni de l'Haia relatiu a la Protecció de l'Infant i a la Cooperació en matèria d'Adopció Internacional, de 1993. El Comitè li recomana també que programes socials com els programes d'acolliment temporal a menors estrangers i els programes de cooperació internacional dirigits a donar suport a les llars, les famílies i les comunitats als països d'origen de les adopcions internacionals es diferenciïn clarament dels processos d'adopció internacional. Malgrat que el Comitè pren nota de que la legislació de l'Estat part tipifica com a delictes l'adopció il·legal, li recomana que inclogui plenament a la seva legislació penal els delictes descrits a l'article 3 del Protocol facultatiu relatiu a la venda d'infants, la prostitució infantil i la utilització d'infants en la pornografia.

6. Salut bàsica i benestar (articles 6, 18 (paràgraf 3), 23, 24, 26 y 27 (paràgrafs 1 a 3), de la Convenció)

Infants amb discapacitat:

46. El Comitè agraeix les mesures adoptades per l'Estat part a favor de les persones amb discapacitat, concretament el I Pla Nacional d'Accessibilitat 2004-2012, i acull amb satisfacció la Llei N° 51/2003, de 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat, així com la Llei N° 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència. El Comitè pren nota amb reconeixement que un dels objectius del Pla Estratègic Nacional d'Infància i Adolescència és promoure l'atenció als infants amb discapacitat. No obstant, el Comitè assenyala la manca d'informació sobre la violència de que són objecte els infants amb discapacitat.

47. El Comitè anima a l'Estat part a que prossegueixi i enforteixi els seus esforços de promoció i protecció dels drets dels infants amb discapacitat, tenint en compte l'Observació general N° 9 del Comitè (2006), sobre els drets dels infants amb discapacitat, i li recomana que realitzi un estudi sobre la violència exercida contra els infants amb discapacitat.

Salut i accés a serveis sanitaris

48. El Comitè acull amb satisfacció les mesures adoptades per l'Estat part per assegurar i garantir la salut dels infants, i expressa el seu reconeixement per l'establiment de serveis de psiquiatria infantil i adolescent al sistema mèdic. No obstant, li preocupa que no s'hagin abordat adequadament els problemes relacionats amb l'alta prevalença de trastorns emocionals i psicosocials. El Comitè expressa també la seva preocupació per la informació que indica un augment, en un període curt, en la prescripció de psicoestimulants a infants diagnosticats amb un trastorn per dèficit d'atenció amb hiperactivitat (TDAH).

49. El Comitè recomana a l'Estat part que formuli una política nacional de salut mental infantil, inclogui la promoció de la salut mental i el benestar emocional, així com la prevenció dels problemes comuns de salut mental, a les escoles i en l'atenció

primària de la salut, i estableixi equips de professionals especialitzats en la salut mental infantil perquè atenguin als infants necessitats en els serveis ambulatoris i hospitalaris. El Comitè anima a més a l'Estat part a investigar en el camp de la psiquiatria infantil, parant especial atenció als determinants socials de la salut i els trastorns mentals. El Comitè recomana a l'Estat part que examini amb cura el fenomen de la prescripció excessiva de medicaments als infants i adopti iniciatives per a proporcionar als infants diagnosticats amb un TDAH i altres trastorns del comportament, així com als seus pares, mares i mestres, accés a una àmplia gamma de mesures i tractaments educatius i psicològics.

Salut dels adolescents

50. El Comitè considera preocupant l'ús indegut de substàncies psicotròpiques pels adolescents a l'Estat part, així com l'augment de l'obesitat infantil i adolescent.

51. El Comitè recomana a l'Estat part que prossegueixi i intensifiqui els seus esforços per combatre l'ús indegut de substàncies psicotròpiques entre els adolescents, controli l'obesitat infantil i presti molta atenció a la salut dels infants i els adolescents, tenint en compte l'Observació General nº 4 del Comitè (2003) sobre la salut i el desenvolupament dels adolescents en el context de la Convenció. El Comitè recomana a l'Estat part que adopti totes les mesures necessàries per prevenir l'ús indegut de substàncies psicotròpiques.

Nivell de vida

52. El Comitè pren nota dels esforços realitzats per tractar la qüestió de la pobresa infantil mitjançant el Pla Estratègic Nacional d'Infància i Adolescència i els Plans Nacionals d'Acció per a la Inclusió Social d'Espanya 2006-2008 i 2008-2010. No obstant, li preocupa que gairebé 1 de cada 4 infants visqui en una llar amb ingressos inferiors al llindar de la pobresa o corrin el risc de ser-hi, es presti poca atenció a la pobresa infantil i no hi hagi una coordinació suficient de les polítiques i estratègies de lluita contra la pobresa infantil en els diferents contextos, la qual cosa fa perillar el ple desenvolupament dels infants.

53. El Comitè recomana a l'Estat part que formuli polítiques públiques per, en particular, tractar el problema de la pobresa infantil i elabori un pla nacional de lluita contra la pobresa infantil que estableixi un marc coherent per determinar les accions prioritàries contra l'exclusió dels infants, amb objectius precisos i quantificables, indicadors clars, terminis i un suport econòmic i financer suficient. El Pla haurà de preveure la coordinació efectiva de les mesures adoptades a nivell local, nacional i regional, i les diferents esferes (en particular, l'economia, l'atenció de la salut, l'habitatge, les polítiques socials i l'educació), que siguin específicament responsables dels infants, i haurà d'incloure la necessària participació de les nenes i dels nens.

7. Educació, lleure i activitats culturals (art. 28, 29 i 31 de la Convenció)

Educació, incloses la formació i l'orientació professionals

54. El Comitè acull amb satisfacció l'aprovació de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, que incorpora continguts de drets humans en els plans d'estudis de l'ensenyament de primària i secundària dins de l'assignatura d' "Educació per a la

ciudadania". A més, el Comitè pren nota amb reconeixement de la informació proporcionada per l'Estat part de que, durant el curs escolar 2010-2011, el sistema educatiu arribarà a la major taxa més alta de matriculació de la seva història, i celebra l'augment de personal docent i l'elaboració de plans de reforç, orientació i suport per millorar els nivells educatius, en particular dels estudiants que es troben en una situació de desavantatge educatiu i dels estudiants estrangers. No obstant, el Comitè comparteix la preocupació de l'Estat part per la taxa d'abandonament escolar prematur, que continua sent molt alta. El Comitè expressa també la seva preocupació per la baixa participació dels infants i els adolescents a les escoles, i observa que la participació dels estudiants continua estant insuficientment desenvolupada i es limita als Consells Escolars a partir de l'educació secundària.

55. El Comitè recomana a l'Estat part que:

- a) **Duplicui els seus esforços per reduir la taxa d'abandonament escolar prematur i prengui les mesures necessàries perquè els infants acabin la seva escolarització, entre altres coses combatent les raons de l'acabament prematur de l'escolarització mitjançant accions concretes;**
- b) **Potenciï la formació i educació professional per als infants que hagin abandonat l'escola sense un certificat, cosa que els permetrà adquirir les competències i habilitats necessàries per millorar les seves oportunitats de treball;**
- c) **Vetlli pel dret de tots els infants a una veritable educació inclusiva que garanteixi la plena participació dels infants de grups desfavorits, marginats i allunyats de les escoles.**
- d) **Vetlli pel dret dels infants a participar en la vida escolar des de l'educació primària.**

56. El Comitè acull amb satisfacció els esforços de l'Estat part per combatre la violència a les escoles, com el Pla d'actuació per a la promoció i la millora de la convivència escolar i el Pla Director per a la convivència i millora de la seguretat escolar, i anima l'Estat part a continuar els seus esforços per lluitar contra l'assetjament escolar i convidar els infants a participar en les iniciatives destinades a reduir i eliminar aquest comportament nociu.

8. Mesures especials de protecció (art. 22, 30, 32 a 36, 37b) a d) i 38 a 40 de la Convenció)

Infants refugiats o sol·licitants d'asil i infants estrangers no acompanyats

57. El Comitè acull amb satisfacció l'aprovació de la nova Llei N° 12/2009, de 30 d'octubre, reguladora del dret d'asil i de la protecció subsidiària, que conté disposicions sobre les circumstàncies especials dels infants no acompanyats que necessiten protecció internacional i la necessitat de proporcionar-los un tractament diferenciat. No obstant, el Comitè observa que la nova legislació només preveu la possibilitat que els infants no com-

unitaris i apàtrides sol·licitin i gaudeixin de protecció internacional, excloent als ciutadans de la Unió Europea del dret a sol·licitar asil en l'Estat part.

58. El Comitè recomana a l'Estat part que amplii l'abast de la nova Llei d'asil, d'acord amb les normes internacionals, per garantir una protecció adequada a tots els infants, independentment de la seva nacionalitat.

59. El Comitè pren nota de les mesures adoptades per l'Estat part, com la creació d'un registre d'infants estrangers no acompanyats a la Direcció General de la Policia (vegi's el Reial Decret N° 2393/2004, de 30 de desembre) i el protocol elaborat per l'Observatori de la Infància pels infants no acompanyats. Tot i que el Comitè pren nota que les repatriacions d'infants no acompanyats han disminuït els últims anys, li continuen preocupat les notícies sobre:

- a) Els mètodes utilitzats per determinar l'edat dels infants no acompanyats, que varien d'una comunitat autònoma a una altra i no tenen necessàriament en compte qüestions com les costums nutricionals que poden influir en el desenvolupament físic i psicològic de l'infant;
- b) Els maltractaments infligits per la policia a infants no acompanyats durant la seva repatriació forçosa o involuntària al seu país d'origen, al qual són deportats, en alguns casos, sense les garanties necessàries (com l'accés a un advocat, serveis d'interpretació, l'examen de l'interès superior de l'infant i el respecte al seu dret a ser escoltat);
- c) L'entrega d'infants no acompanyats (en particular marroquins) a les autoritats frontereres, i no als serveis socials del país d'origen, en el que poden ser víctimes de maltractaments i privats de llibertat per les forces de seguretat i les autoritats frontereres;
- d) L'incompliment per part de les autoritats de la seva obligació de proporcionar als infants no acompanyats l'autorització de residència temporal a que tenen dret per llei, a causa dels retards en la seva sol·licitud pel Ministeri de Sanitat i Política Social;
- e) Les deficientes condicions d'allotjament i les situacions de deixadesa en els centres d'emergència situats a les Illes Canàries, particularment els de La Esperança i l'illa de Tenerife, i als enclavaments espanyols, especialment el de Ceuta.

60. El Comitè recomana a l'Estat Part que:

- a) **Adopti totes les mesures necessàries per evitar els procediments irregulars en l'expulsió d'infants no acompanyats;**
- b) **Estableixi centres d'acollida apropiats per als infants, dotats de mecanismes efectius per rebre i tramitar les queixes dels infants internats i investigar eficaçment els casos denunciats de maltractaments a infants;**
- c) **Es coordini amb els governs dels països d'origen, especialment el de Marroc, perquè els infants repatriats siguin tornats als seus famili-**

ars disposats a fer-se càrrec d'ells o a un organisme d'assistència social adequat;

- d) Elabori un protocol uniforme per a la determinació de l'edat i vetlli perquè els procediments de determinació de l'edat es portin a terme amb mètodes segurs i científics, respectant la sensibilitat dels nens i les nenes i de forma justa, evitant qualsevol risc de violació de la integritat física de l'infant;**
- e) Garanteixi que, una vegada feta la identificació, s'analitzin les circumstàncies de cada infant no acompanyat, tenint en compte l'interès superior de l'infant i el seu dret a ser escoltat;**
- f) Proporcioni als infants no acompanyats informació sobre els seus drets en virtut de la legislació espanyola i del dret internacional, incloent el dret a sol·licitar asil;**
- g) Vetlli per una adequada coordinació territorial entre el Govern central i les administracions autonòmiques i locals, així com amb les forces de seguretat.**
- h) Millori les condicions als centres d'emergència de les Illes Canàries i els enclavaments espanyols;**
- i) Proporcioni capacitació sobre l'asil i les necessitats específiques dels infants, incloent la situació dels infants no acompanyats i separats, les qüestions relatives al tràfic de persones i el tracte d'infants traumatitzats, al personal que tracti amb infants no acompanyats, com els funcionaris encarregats de les sol·licituds d'asil i la policia, i els funcionaris de fronteres, que poden ser els primers en entrar en contacte amb els infants que necessiten protecció;**
- j) Prengui en compte l'Observació General nº 6 (2005), sobre el tracte dels infants no acompanyats i separats de la seva família fora del seu país d'origen”.**

Explotació i abusos sexuals

61. El Comitè acull amb satisfacció els esforços realitzats per l'Estat part per combatre l'explotació sexual comercial i els abusos sexuals, en particular el segon Pla contra l'Explotació Sexual Comercial de la Infància i l'Adolescència (2006-2009). El Comitè acull a més amb satisfacció la posada en marxa del Registre central de mesures cautelars, requisitoris i sentències no firmes, que dona suport a les activitats dels òrgans judicials i facilita els contactes entre el sistema de registre espanyol i la Unió Europea. No obstant, el Comitè considera preocupant la informació proporcionada per l'Estat part sobre l'augment en el nombre de víctimes de l'explotació sexual i els abusos sexuals, en part degut al ràpid creixement de l'ús d'Internet. El Comitè observa també amb preocupació les dificultats en la coordinació de les dades sobre els abusos sexuals a causa de la falta d'un sistema centralitzat de registre dels casos d'explotació i abusos sexuals a infants.

62. El Comitè recomana a l'Estat part que:

- a) Intensifiqui els seus esforços per reunir dades sobre l'abast de l'explotació i els abusos sexuals a infants i realitzi un estudi en profundi-**

tat sobre l'exploració sexual infantil, de conformitat amb els plans nacionals d'acció, amb la finalitat de preparar respostes adequades a aquest fenomen i combatre'l;

- b) Estableixi un sistema centralitzat de registre dels casos d'exploració i abusos sexuals a infants;**
- c) Continui aplicant polítiques i programes adequades per a la prevenció, recuperació i la reinserció social dels infants víctimes, de conformitat amb la Declaració i Programa d'Acció i Compromís Mundial aprovats als Congressos Mundials contra l'Exploració Sexual Comercials dels Infants celebrats a Estocolm (1996), Yokohama (2001) i Rio de Janeiro (2008), així com els documents aprovats per altres conferències internacionals sobre la qüestió;**
- d) Eviti que els infants tornin a sentir-se víctimes durant els procediments judicials, garantint l'adequada protecció de les víctimes i de les seves famílies, i buscant de no agreujar l'experiència traumàtica.**

Administració de la justícia juvenil

63. El Comitè acull amb satisfacció l'augment dels recursos humans i financers assignats al sistema de justícia juvenil, així com l'increment del nombre de tribunals de menors. Observa amb reconeixement els esforços realitzats per l'Estat part per capacitar als professionals del sistema de justícia juvenil sobre les qüestions de la infància. No obstant, el Comitè considera preocupant que l'adopció de noves lleis hagi donat lloc a la imposició de penes més dures als infants que han comès delictes greus.

64. El Comitè recomana a l'Estat Part que revisi la seva legislació i redueixi al mínim la imposició de condemes severes a infants, tot i que hagin comès delictes greus. Li recomana així mateix que vetlli pel compliment cabdal de les normes relatives a la justícia juvenil, en particular els articles 37b), 40 i 39 de la Convenció, així com les Regles Mímines de les Nacions Unides per a l'administració de la justícia de menors (Regles de Beijing), les Directrius de les Nacions Unides per a la Prevenció de la Delinqüència Juvenil (Directrius de Riad) i les Regles de les Nacions Unides per a la protecció dels menors privats de llibertat (Regles de La Habana). En particular, el Comitè insta a l'Estat part a que tingui en compte la seva Observació General nº 10 sobre els drets de l'infant en la justícia de menors (CRC/C/GC/10, 2007), i a que:

- a) Enforteixi les mesures preventives, com el suport a la funció de la família i la comunitat, amb la finalitat d'eliminar les condicions socials que empenyen els infants a entrar en contacte amb el sistema de justícia penal, i prengui totes les mesures possibles per evitar l'estigmatització;**
- b) Vetlli perquè la privació de la llibertat dels infants infractors s'utilitzi només com a mesura d'últim recurs i fomenti l'ús de mesures alternatives a la privació de llibertat, com la mediació, la llibertat vigilada, el suport psicològic i els serveis de la comunitat, i enforteixi la funció de la família i la comunitat al respecte d'això.**

- c) **Garanteixi que, una vegada finalitzada la privació de llibertat, es realitzi un seguiment individualitzat encaminat a la reintegració de l'infant, en estreta coordinació amb els serveis socials i educatius;**
- d) **Millori els programes de capacitació sobre les normes internacionals pertinents per a tots els professionals del sistema de justícia penal.**
- e) **Augmenti les intervencions especialitzades respecte els infants que hagin comès agressions sexuals.**

9. Ratificació dels tractats internacionals de drets humans

65. El Comitè recomana a l'Estat part que ratifiqui la Convenció Internacional sobre la protecció dels drets de tots els treballadors migratoris i dels seus familiars.

10. Seguiment i difusió

Seguiment

66. El Comitè recomana a l'Estat part que adopti totes les mesures necessàries per aconseguir la plena aplicació de les presents recomanacions, entre altres coses transmetent-les al Cap de l'Estat, el Tribunal Suprem, les Corts Generals, els ministeris competents i les autoritats locals perquè les estudiïn degudament i actuïn en conseqüència.

Difusió

67. El Comitè recomana també que el segon informe periòdic, les respostes escrites presentades per l'Estat part i les corresponents recomanacions (observacions finals) del Comitè es difonguin àmpliament en els idiomes oficials del país, per Internet i per altres mitjans, entre la població en general, els grups de professionals, els infants, els grups de joves i les organitzacions de la societat civil, a fi de generar debat i conscienciar sobre la Convenció, la seva aplicació i seguiment.

11. Proper informe

68. El Comitè convida l'Estat part a presentar els seus informes periòdics cinquè i sisè combinats abans de l'1 d'octubre de 2015. El Comitè assenyala a l'atenció de l'Estat part les seves directrius harmonitzades per a la presentació d'informes sobre els diferents tractats (CRC/C/58/Rev.2), aprovades el primer d'octubre de 2010, i li recorda que els informes futurs hauran de conformar-se a les directrius i no excedir de 60 pàgines. El Comitè insta a l'Estat part a que presenti el seu informe de conformitat amb les directrius. En el supòsit que l'informe tingui un nombre excessiu de pàgines, l'Estat part haurà de revisar-lo i tornar a presentar-lo de conformitat amb les directrius mencionades. El Comitè recorda a l'Estat part que, si no pot revisar i tornar a presentar l'informe, no es podrà garantir la traducció de l'informe per al seu examen.

69. El Comitè convida també a l'Estat part a que presenti un document bàsic actualitzat de conformitat amb els requisits del document bàsic comú enunciats en les direc-

trius harmonitzades per la presentació d'informes (HRI/MC/2006/3), aprovades en juny de 2006 per la cinquena reunió dels comitès que són òrgans creats en virtut de tractats de drets humans. L'informe específic sobre el tractat i el document bàsic comú constitueixen conjuntament l'obligació de presentar un informe harmonitzat en relació amb la Convenció sobre els Drets de l'Infant.